

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **R. Ď.**, bývajúceho v K.K. v dovolacom konaní zastúpeného konateľom advokátskej spoločnosti JUDr. P. H. s.r.o. so sídlom v K. proti odporkyni **J. Ď.**, bývajúcej v K.K. v dovolacom konaní zastúpenej JUDr. O. B., advokátom Advokátskej kancelárie so sídlom v K., **o vypořádanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov**, ktorá vec bola vedená na Okresnom súde Košice II pod sp.zn. 44 C 596/2005, o dovolaní odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 9. februára 2009 sp.zn. 5 Co 271/2008 v znení opravného uznesenia z 27. marca 2009, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 9. februára 2009 sp.zn. 5 Co 271/2008 v znení opravného uznesenia z 27. marca 2009 sp.zn. 5 Co 271/2008 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Košice II (súd prvého stupňa) rozsudkom z 12. júna 2008 č.k. 44 C 596/2005-100 v znení opravného uznesenia z 3. júla 2009 č.k. 44 C 596/2005-161 vypořádal bezpodielové spoluvlastníctvo účastníkov tak, že z vecí patriacich do tohto spoluvlastníctva prikázal do výlučného vlastníctva navrhovateľa kuchynský mixér zn. Clatronic „v sume“ 3 000,-- Sk a „zostatok na účte vedenom vo W. v podiele 1/2 , t.j. v sume 67 703,50 Sk“. Do výlučného vlastníctva odporkyne prikázal hnutelnosti (posteľ, elektrickú rúru s digestorom, spáľňovú komodu, kuchynský riad) v celkovej hodnote 31 000,-- Sk, byt č. X. bližšie označený vo výroku rozsudku a v opravnom uznesení v hodnote 1 523 243,-- Sk a „zostatok na účte vedenom vo W. v podiele 1/2, t.j. v sume 67 703,50 Sk“. Na vyrovnanie podielov účastníkov odporkyni uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi 200 000,-- Sk do 60 dní od právoplatnosti rozsudku a ďalších 470 591,-- Sk do 180 dní od právoplatnosti rozsudku. Účastníkom uložil povinnosť zaplatiť na účet súdu

súdny poplatok a o trovách konania medzi účastníkmi rozhodol tak, že žiaden z nich nemá právo na ich náhradu. Pri rozhodovaní vo veci samej vychádzal z toho, že bezpodielové spoluvlastníctvo účastníkov tvoria veci hnutel'né a nehnuteľné, ako aj pasíva, ktoré predstavuje „zostatok na úvere“ ku dňu právoplatnosti rozsudku o rozvode účastníkov v sume 135 407,75 Sk. Tento dlh súd „rozdelil medzi účastníkov konania v podiele $\frac{1}{2}$ “. Podľa súdu prvého stupňa pri vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva účastníkov navrhovateľovi pripadli hnutel'né veci v hodnote 3 000,-- Sk a pasíva v sume 67 703,50 Sk, „spolu veci v sume 70 703,50 Sk“, a odporkyňa hnutel'né veci v hodnote 31 000,-- Sk, byt v hodnote 1 523 423,-- Sk a pasíva 67 703,50 Sk, „spolu aktíva a pasíva v sume 1 622 126,50 Sk“. Celková hodnota bezpodielového spoluvlastníctva účastníkov tak podľa súdu prvého stupňa „je vo výške 70 703,50 Sk + 1 622 126,50 Sk, pričom polovičný podiel pripadajúci na účastníkov konania bol vo výške 846 415,--Sk“. Navrhovateľovi pripadli hnutel'né veci a pasíva v celkovej sume 70 703,50 Sk a tak by mal právo na vyrovnanie v sume 775 711,50 Sk (846 415,-- Sk – 70 703,50 Sk). Po zániku manželstva ale odporkyňa splácala spoločný úver účastníkov a na jeho úhradu zaplatila splátky v celkovej výške 105 120,-- Sk, o ktorú sumu treba podiel navrhovateľa znížiť. Vychádzajúc z uvedeného súd prvého stupňa dospel k záveru, že celková suma, ktorú je odporkyňa povinná zaplatiť navrhovateľovi na vyrovnanie jeho podielu, je po zaokrúhlení 670 591,-- Sk.

Na odvolanie navrhovateľa Krajský súd v Košiciach (odvolací súd) rozsudkom z 9. februára 2009 sp.zn. 5 Co 271/2008 v znení opravného uznesenia z 27. marca 2009 sp.zn. 5 Co 271/2008 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa okrem výroku o výplate na vyrovnanie podielov. Uvedený výrok zmenil tak, že „odporkyňa zaplatí navrhovateľovi 20 000 € do 60 dní a sumu 5 748 € do 120 dní, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku“. Účastníkom nepriznal právo na náhradu trov konania. Podľa odvolacieho súd prvého stupňa postupoval správne pri určení rozsahu a hodnoty bezpodielového spoluvlastníctva účastníkov a rozdelení tohto majetku. Za nesprávne však považoval spôsob, akým sa súd prvého stupňa vypořiadal so zistením, že odporkyňa po zániku manželstva účastníkov uhradila z dlhu účastníkov 105 120,-- Sk a o túto sumu potom znížil podiel navrhovateľa. K tomu uviedol, že odporkyňa „prakticky“ splácala spoločný úver účastníkov konania „nielen za navrhovateľa, ale aj za seba“. Súd prvého stupňa preto nemal znížiť podiel navrhovateľa, pretože už mu bol predtým znížený o 67 703,50 Sk a tak následne duplicitne znižoval jeho podiel. Dodal, že „podľa ustálenej súdnej praxe pri vyporiadaní v zmysle ust. § 150 OZ nemožno prihliadať na sumy podľa záväzku manžela, ktorý sám splácal úver duplicitne, lebo zarátaním

duplicitného splatenia pôžičky alebo úveru sa dostáva tento účastník konania, bývalý manžel do výhodnejšieho postavenia. Je treba výslovne nahradiť, čo išlo z úhrady druhému z bezpodielových spoluvlastníkov a čo zaplatil jeden z nich po právoplatnosti rozvodu, a to už zo svojho výlučného majetku a nie zo spoločných peňazí v BSM“.

Proti rozsudku odvolacieho súdu v časti, ktorou bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa, odporkyňa podala dovolanie. Navrhla napadnutú časť rozhodnutia odvolacieho súdu o finančnom vyrovnaní zmeniť tak, že bude zaviazaná zaplatiť navrhovateľovi sumu 20 000 € do 60 dní a sumu 4 014 € do 120 dní, alebo napadnutú časť rozhodnutia odvolacieho súdu zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Podľa odporkyne má konanie odvolacieho súdu, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutej časti rozhodnutia, inú vadu, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a napadnutá časť rozhodnutia spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Uviedla, že skutkový záver, z ktorého vychádzal odvolací súd, nemá oporu vo vykonanom dokazovaní a preto je vadné i právne posúdenie veci. Podľa odporkyne suma 105 120,-- Sk, o ktorú odvolací súd zvýšil jej povinnosť zaplatiť navrhovateľovi na vyrovnanie jeho podielu, „predstavuje splátky z úveru ... do vzniku zostatku tohto úveru vo výške 135 407,75 Sk, t.j. do času rozhodnutia súdu“. Z tejto sumy platila polovicu, t.j. 52 260,-- Sk za seba a polovicu za navrhovateľa. Vychádzajúc zo zásady, že podiely manželov na majetku v bezpodielovom spoluvlastníctve sú rovnaké, mala byť polovica sumy 105 120,-- Sk zaplatená odporkyňou za navrhovateľa zohľadnená vo výške podielov na vyrovnanie; celková výška podielu na vyrovnanie, ktorú má navrhovateľovi zaplatiť, mala byť o túto sumu znížená. „Odvolací súd teda vychádzajúc zo skutkového záveru stotožnenia polovice sumy 105 120,-- Sk s polovicou zo sumy zostatku úveru 135 407,75 Sk, právne nesprávne uzavrel, že došlo k duplicitnému zníženiu podielu. K duplicitnému zníženiu nedošlo a ani nemohlo dôjsť z dôvodu, že v oboch prípadoch sa má odpočítať iná suma z iného dôvodu“.

Navrhovateľ navrhol, aby o dovolaní bolo rozhodnuté tak, že nie je v danej veci prípustné, resp. že nie je dôvodné, a z týchto dôvodov ho zamietnuť. Odvolací súd totiž podľa obsahu jeho rozhodnutia nezmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa, iba opravil chybu súdu prvého stupňa pri výpočte sumy na vyrovnanie podielov účastníkov. Naostatok odporkyňa ani nevyužila všetky procesné prostriedky na nápravu, keďže v dovolaní namieta to, čo mala namietat' v odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania, keďže jeho nariadenie nepovažoval za potrebné (§ 243a ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 2 O.s.p., a dospel k záveru, že toto rozhodnutie treba zrušiť.

Občiansky súdny poriadok umožňuje účastníkovi podať dovolanie len z tých dôvodov, ktoré sú taxatívne uvedené v § 241 ods. 2 O.s.p. Dovolanie môže byť podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod, ktorým bolo dovolanie odôvodnené, nie je v dovolacom konaní posudzovaný podľa toho, ako bol označený, ale predovšetkým podľa jeho obsahu (§ 41 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243c O.s.p.). Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uvedenými dovolacími dôvodmi, vrátane ich obsahového vymedzenia. Dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolacích návrhov v prípadoch uvedených v ustanovení § 242 ods. 2 písm. a/ až d/ O.s.p., ako je tomu v prejednávanej veci. Pri vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov podľa § 150 Občianskeho zákonníka ide o prípad, v ktorom z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyporiadania vzťahu medzi účastníkmi konania, kedy dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolania (§ 242 ods. 2 písm. d/ O.s.p.).

Vzhľadom na zákonnú povinnosť skúmať, či napadnutý rozsudok nebol vydaný v konaní, postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. (§ 242 ods. 1 O.s.p.), zaoberal sa dovolací súd predovšetkým otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v ustanoveniach § 237 O.s.p. O vadu tejto povahy ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Uvedené procesné vady neboli v dovolaní tvrdené a v dovolacom konaní nevyšli najavo.

Povinnosť dovolacieho súdu skúmať, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní zaťaženom procesnou vadou, nie je daná len vo vzťahu k procesným vadám v zmysle § 237 O.s.p., ale tiež vo vzťahu k procesným vadám inej závažnej povahy (tzv. iným vadám), pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť; jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Medzi také vady patrí napríklad to, že rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza z neúplného alebo nesprávne zisteného skutkového stavu veci z dôvodu, že súd pri vykonávaní dokazovania nepostupoval v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku, že odvolací súd pri svojom rozhodovaní vychádzal z iného skutkového základu než súd prvého stupňa bez toho, že by postupoval podľa § 213 ods. 3 O.s.p. a pod.

Dovolací súd nezistil, že by konanie odvolacieho súdu bolo takouto (inou) vadou postihnuté. Odporkyňa síce v dovolaní existenciu takejto (inej) vady výslovne tvrdí, ale podľa toho, ako svoje dovolanie vo vzťahu k tejto vade odôvodňuje, v skutočnosti ide o námietku správnosti právneho posúdenia zisteného skutkového stavu veci odvolacím súdom.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Úlohou dovolacieho súdu v prípade dovolania, ktoré je odôvodnené nesprávnym právnym posúdením veci, je preskúmať, či odvolací súd na zistený skutkový stav použil správny predpis a či ho aj správne interpretoval.

Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že odporkyňa v dovolaní dôvodne tvrdí, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci; dovolací súd ale dospel k záveru, že nesprávnosť rozhodnutia odvolacieho súdu spočíva v niečom inom než tvrdí odporkyňa.

Ak zanikne bezpodielové spoluvlastníctvo manželov (BSM), vykoná sa vyporiadanie podľa zásad uvedených v § 150 Občianskeho zákonníka (viď § 149 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Vyporiadanie BSM podľa § 150 Občianskeho zákonníka pozostáva jednak zo stránky kvalitatívnej, t.j. usporiadania vlastníctva k jednotlivým veciam patriacim do BSM, jednak zo stránky kvantitatívnej, ktorá sa týka hodnotových podielov účastníkov - bývalých manželov. Predmetom vyporiadania BSM je všetko, čo do tohto spoluvlastníctva patrilo a čo

existovalo ku dňu jeho zániku. Vyporiadanie BSM sa vykonáva ako vyporiadanie v tzv. širšom zmysle, to znamená, že do úvahy sa berú a vyporiadávajú aj pohľadávky a dlhy vzniknuté za trvania manželstva účastníkov a ich spoločného hospodárenia; toto vyporiadanie sa však vykoná iba medzi manželmi, nie aj vo vzťahu k tretím osobám, ktoré nie sú účastníkmi konania o vyporiadanie.

Prostriedky získané zmluvou o stavebnom úvere získané účastníkmi počas trvania ich bezpodielového spoluvlastníctva predstavuje majetok, ktorý tvorí BSM účastníkov. Preto záväzok účastníkov z tohto úveru voči stavebnej sporiteľni sa stal predmetom vyporiadania, samozrejme ako pasívum, a keďže v čase zániku BSM účastníkov nebol splnený, mal byť prikázaný k úhrade jednému z účastníkov.

Súdy nižších stupňov zásadne správne pristúpili k vyporiadaniu BSM účastníkov v tzv. širšom zmysle berúc do úvahy, že účastníci mali v čase zániku ich BSM dlh v stavebnej sporiteľni v celkovej výške 135 407,75 Sk, nesprávny bol však ich ďalší postup, keď tento dlh (pasívum) namiesto toho, aby odpočítali od aktív, ho k nim pripočítali. Takýmto postupom súdy potom dospeli k nesprávnemu záveru o podieloch účastníkov, a následne aj k nesprávnemu rozsahu toho, čo má odporkyňa zaplatiť navrhovateľovi na vyrovnanie jeho podielu.

Pokiaľ súdy nižších stupňov inak posúdili otázku, či sa má prihliadnuť na to, že navrhovateľka od zániku BSM účastníkov do jeho vyporiadania zaplatila na spoločný dlh účastníkov sumu 105 120,-- Sk (súd prvého stupňa o túto sumu „ponížil“ podiel navrhovateľky a odvolací súd na túto sumu neprihliadol majúc za to, že by išlo o duplicitné zníženie podielu navrhovateľa, pretože „už mu bol predtým znížený o 67 703,50 Sk“), treba prisvedčiť odvolaciemu súdu, že ak už bol podiel navrhovateľa z titulu polovice dlhu voči stavebnej sporiteľni „znížený“ o 67 703,50 Sk (v skutočnosti súdy o túto sumu jeho podiel zvýšili), v prípade zohľadnenia toho, čo už odporkyňa zaplatila na tento dlh, by išlo o dvojité zníženie podielu navrhovateľa.

Z týchto dôvodov dovolací súd uznesením zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu (§ 243b ods. 2, prvá veta O.s.p.) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 3 O.s.p.).

V ďalšom konaní, na ktoré sa vec vracia, odvolací súd odstráni aj rozpor vo výroku svojho rozhodnutia pri určení času plnenia („odporkyňa zaplatí navrhovateľovi 20 000 € do 60 dní a sumu 5 748 € do 120 dní, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku“).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 13. októbra 2010

JUDr. Ladislav G ó r á s z, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Bc. Patrícia Špacírová